

Referat af Brugerrådets møde d. 23. april 2013

Til stede var:

- Hans Gæmelke
- Christian Bundgaard
- Jørgen Brøgger
- Lise Schrøder
- Finn Søndergaard
- Otto Hansen
- Thorkild Danielsen
- Ole Andreasen
- Inger Astrup
- Karl Mikkelsen
- Peter Brostrøm

Mødet startede med ekskursion ved Kalø Slotsruin.

Enheden orienterede om projektet ”stedet tæller”, der er finansieret af midler fra Realdania.

Brugerrådet blev som aftalt på mødet i efteråret 2012 inviteret til at deltage i følgegruppe for projektet.

Følgegruppen holdt det første orienteringsmøde d. 6 marts på jagtslottet.

Projektet falder i 3 delelementer;

A) *Ankomstområdet* skal strammes op hvad angår parkeringen, p-pladserne ønskes markeret med træbjælker, som de besøgende parkerer op mod. Det er ønsket at vi får frigivet lidt af det eksisterende p-plads-areal til en slags overgangszone mod strandengen. Her vil der blive opsat et par bænke af egetræ. Bevoksningen, der i dag hindrer et frit udsyn mod ruinen, bliver fjernet eller skåret ned i lav højde. Affaldsstativerne fjernes og erstattes af nye i træ. Informationstavlerne samles og gøres mere ensartede.

B) *Ledelinien* mellem ankomstområdet og ruinen er ikke helt tydelig for alle besøgende, specielt ikke efter middelalderdæmningen ude på strandengen. Her vil mange besøgende naturligt tage retning direkte mod ruinen. Det er hverken den oprindelige vej eller den mest hensigtsmæssige, idet man havner i voldanlægget og skal op ad stejle skråninger for at nå frem til ruinen.

Ledelinien består af 3 elementer; 2 bænke og en stibro. Disse elementer skal medvirke til at den besøgende får samme adgang til slottet som man gjorde oprindeligt, nemlig gennem ladegården, der lå for foden af slottet.

C) *Trappen i tårnet* på ruinen skal medvirke til formidlingen af både kultur og natur. Trappen bliver udført i materialer der klart signalerer nutid og ikke noget oprindeligt. Der bliver 3 reposer på trappen, herfra kan de besøgende se ned over ruinen og få et indtryk af både størrelse og de forskellige

funktioner slottet indeholdte. Trappen vil også give de besøgende en enestående oplevelse af den omgivende natur med skov, strandenge og vigen.

Overordnet var der en positiv holdning til projektets elementer, men CB tog klart afstand til udformningen af trappen. Ideen er god, men trappen bør udføres i mindre skæmmende træmaterialer. Status for projektet er i skrivende stund at alle ansøgninger om dispensationer er sendt til diverse myndigheder. Så nu venter vi bare på at tilladelserne inden projektet kan påbegyndes i virkeligheden.

Mødet om eftermiddagen:

1. Visioner for Kalø Hovedgård og omkringliggende miljø – Peter Brostrøm

Kalø er beliggende ved hovedindfaldsvejen til Nationalpark Mols Bjerge og har dermed en central placering i de besøgendes oplevelse af det nordvestlige hjørne af nationalparken. I dag omfatter Kalø både landbrugsjorde, skove og naturarealer. Foruden disse huser bygningerne både en del af Århus Universitet, sekretariatet for Nationalpark Mols Bjerge, et besøgscenter i Karlsladen samt en del af Danmarks Jægerforbund's administration (Vildtforvaltningsskolen).

Foruden disse drifts- og administrative funktioner er området en af Nationalparkens største publikumsmagneter. Området ved Kalø Slotsruin besøges hvert år af mere end 200.000 gæster.

Kalø Hovedgård

Det har længe været et ønske at trafikken ved Kalø kunne ledes uden om selve gården, at der kunne

skabes en omfartsvej, således at der ikke længere ville være gennemkørende trafik mellem hovedbygningen og avlsbygningerne. En stor fordel ved en omfartsvej vil være en styrkelse af oplevelsen og formidlingen af miljøet omkring hovedgården. Der kunne skabes mere sammenhæng mellem hovedbygning samt jagtslottet på den ene side og avlsbygninger med Karlsladen på den anden side. Den nuværende p-plads for medarbejdere vest for hovedgården kunne nedlægges, og arealet integreres i et større og mere åbent parkareal omkring hovedgården.

Området ved Kalø Slotsruin

De mange besøgende søges givet en oplevelse af det helt unikke miljø omkring Kalø Slotsruin. Det åbne land med den strategiske placering af en fæstning på øen.

Placeringen er i dag noget belastet af den megen trafik der foregår mellem Rønne og Mols. Der er kun ganske få p-pladser ved Slotskroen til de mange gæster. Et besøgstal der må forventes at stige de kommende år, når trappen i tårnet ved ruinen er etableret og blevet en ny attraktion. En langsigtet vision for dette område kunne være at afskære den gennemkørende trafik ved at stoppe vejen efter indkørslen til Bregnet Kirke. Dette fordrer naturligvis en udvidet forbindelse øst om Ringelmose Skov.

Besøgende til Kalø Slotsruin kan så parkere ved Kalø Hovedgård, ved Bregnet Kirke eller ved Nappedam og herfra gå frem til Kalø Slotsruin. Dette vil styrke oplevelsen af netop det åbne land omkring fæstningen på Kalø.

Det blev præciseret at dette kunne være en vision og at der ikke konkrete planer for nuværende. En ændring af områdets anvendelse og en øget interesse for besøg i området vil dog ret sikkert kræve at der er fremadrettet fokus på disse spørgsmål. På kort sigt er det primært et spørgsmål om håndtering af det stigende behov for parkering og til/frakørsel ved Slotskroen.

Denne vision gav naturligt nok en del at tænke over – CB var direkte afvisende for en model hvor den gennemkørende trafik blev ledt øst om Ringelmose Skov. CB udtrykte at det er en naturattraktion at køre ad Molsvejen.

2. MTB – cyklende og evt. konflikter – emnet er rejst af Finn Søndergaard.

Mange gæster oplever det stigende antal MTB (mountainbike) ryttere som et stort problem. FS har med baggrund i egne oplevelser rejst spørgsmålene om en mulig regulering af MTB færdslen, idet der kan være konflikter i forhold til øvrige besøgende på NST's arealer både på veje og stier samt uden for disse i skovbunden.

NST Kronjylland oplyste at vi har etableret 2 MTB-ruter, dels ved Fussingø, dels ved Hald. Begge ruter benyttes flittigt af mange ryttere. Men vi oplever også begge steder at MTB-folket også kører andre steder end lige netop på ruterne. Lad os benytte lejligheden til at fastslå at man jf.

naturbeskyttelsesloven må cykle på veje og stier. Der er altså ikke noget der er til hinder for MTB cykling på andre veje og stier end de der er afmærket til netop dette formål.

Da vi planlagde MTB-ruterne har vi naturligvis forsøgt at undgå konfliktmuligheder med øvrige besøgende, ved fx at undgå strækninger med gule afmærkede vandreruter eller løberuter.

Det er ikke tilladt at færdes på cykel i skovbunden uden for veje og stier. Men afgrænsningen er svær – hvornår er noget en vej og sti, og hvornår er det en dyreveksel?

Vi vil fra KJY's side - i lyset af den rejste problemstilling i brugerrådet - forsøge at øge kendskabet til reglerne for cyklende på statens arealer. Vi vil indskærpe regler og hensigtsmæssig adfærd overfor de organiserede brugere, samt forsøge at få nogle af uorganiserede brugere i tale.

3. Naturstyrelsens fokusområde – Partnerskaber. Hvad gør vi på NST, Kronjylland?

NST har fokus på at etablere partnerskaber i mange forskellige varianter lige fra etablering af små publikumsfaciliteter over udvikling og drift af skovparter.

Et par eksempler:

Sct. Hans bål på Kalø, her er etableret partnerskab mellem distriktsrådet fra Rønde og skuespillere på Ruinen.

Ved Alling Å udvikles der et rekreativt projekt med bålhytte m.m. i et partnerskab med lokale borgere. NST har allokeret ganske få midler til området, resten er søgt hjem til projektet ved LAG, Randers.

Et af de første og mindre projekter er etableringen af en Mountainbike-rute ved Fussingø. Den er etableret i partnerskab med Randers Cykelmotion.

Randers Fodslaw markerer vanderruten på Fussingø mod at få låne naturskolelokalet gratis til

På Nordre fælle er den sydlige del overgivet til partnerskabsprojekt med deltagelse fra Randers Produktionshøjskole, Bysekretariatet for Nordbyen, Randers Kommune og Naturstyrelsen, Projektet er udviklet over tid, startende med ønsker om at Naturstyrelsen etablerede en masse ting, der fra vores side blev mødt med oplysningen om at vi var åbne for etableringen af faciliteter, men at Naturstyrelsen ikke har midler til det. Herfra er det udviklet til at Produktionshøjskolen har overtaget vedligeholdelsen.

OH spurgte til det tidligere forsøg på at skabe et partnerskab omkring et projekt ved Lysnet. Projektet der bl.a. ville skabe en næsten 360° udsigt fra toppen af Kronjylland, strandede delvist på at en privat lodsejer ikke kunne få sine krav honoreret gennem LAG-midlerne. På mødet blev det gjort klart at Naturstyrelsen er positivt indstillet for et projekt ved Lysnet og det blev lovet at NST igen vil deltage positivt i et evt. projekt. Men samtidig blev det også sagt at det ikke ligger inden for NST's primære

opgaver, at skabe projekter på privat jord. Her må foreningerne/organisationerne selv trække i arbejdstøjet og forsøge at tilvejebringe grundlaget for aftaler mv. TD: Friluftsrådet har fortsat en positiv indstilling til projektet.

4. Evt.

Der blev spurgt til *driften af Kalø Hovedgård*.

Vi har lidt forskellige former for drift på de tre store gårde Hald – Fussingø og Kalø.

På Hald driver vi udelukkende landbrugsarealer i omdrift med forpagter. På Fussingø driver vi arealerne delvist selv, delvist med hjælp fra Maskinstation. På Kalø drives arealerne hovedsageligt med egne folk og kun med maskinstation i det omfang vi ikke selv har maskinerne eller personalet.

Økonomien i driften følges løbende og sammenholdes med bl.a. oversigter med driftsresultater fra tilsvarende private økologiske bedrifter/driftsformer.

Alle vore landbrugsarealer drives økologisk. Det er udelukkende planteavl. Arealer med vedvarende græs afgræsses med dyr ude fra.

Naturarealerne i Mols Bjerge og på Helgenæs plejes primært af egne dyr og kun i mindre grad med hjælp af dyr ude fra.

Næste møde er ved Fussingø d. 29. oktober 2013.